

Hbo-docenten met een master

Docent en school naar hoger niveau

De een werd er milder door, de ander kritischer. Het doet wat met je als docent, een academische opleiding volgen. Met een master die docenten direct kunnen toepassen in de praktijk, verandert ook de onderwijsinstelling.

De minister wil nog meer kwaliteit in het hoger beroepsonderwijs. Onder andere door te stimuleren dat zoveel mogelijk docenten in het hbo een master hebben gedaan, dus een academische titel hebben. Het nieuwe actieplan Leerkracht, dat nog slechts een voorne- men is, spreekt van 100 procent docenten met een master in 2020. De master zou het denk- en werkniveau van de docenten verhogen en door de master zouden de docenten over betere onderzoeksvaardigheden beschikken. De minister heeft met de hogescholen afge- sproken dat deze zelf in hun prestatieafspraken vastleggen wat zij wanneer willen bereiken. Immers, niet elke school en opleiding heeft dezelfde uitgangssituatie en niet elke school ambieert hetzelfde.

Geen enkele hbo-instelling koerst aan op 100 procent docenten met een master. Soms is het te hoog gegrepen, bovendien zegt een master niet alles over kwaliteit. En, belangrijk voor het groen hbo, de kennis van de praktijk en de relatie met het werkveld haal je er niet mee binnen. Daarom kiest de Aeres Groep bijvoorbeeld voor 70 procent docenten met een master.

Gerry Kouwenhoven projectmanager bij Hogeschool Inholland voor de opleidingen Food, Commerce & Technology en Greenport, Business & Retail; deed in 2011 – 2102 een Master of Business Administration.

“Ik heb hiervoor gekozen omdat het goed aansloot bij mijn vooropleiding, bij de opleiding hier en bij mijn ambities en interesse. Er zijn ook collega-docenten bezig met bijvoorbeeld Leren en Innoveren.

Ik ontdekte de lol van het studeren: boeken lezen, kennis opdoen, verdieping aanbrengen in je kennis. Dat geeft enorm veel energie.

Voor mij wordt het leuk als ik die nieuwe kennis direct kan vertalen naar de onderwijspraktijk en de instelling. Ik heb bijvoorbeeld een thesis gedaan over marketing in het domein agri. De vraagstelling was: Hoe bereik je de hedendaagse jeugd voor agri? Vroeger probeerden we de jongeren vooral te bereiken door alleen maar te zenden, nu proberen we via de sociale media met jongeren contact te krijgen. Dat werken we hier onder andere uit door studenten onze Facebookpagina te laten onderhouden. Hun input voor die pagina halen ze bij medestudenten en docenten.

Onderzoeksvaardigheden krijgen steeds meer aandacht. Soms moeten we een beetje universiteitje spelen. Toegepast

onderzoek doen we al jaren, en ja, het is goed dat onderzoek van de studenten beter onderbouwd wordt. Maar we horen ook uit het bedrijfsleven dat ze sneller resultaat willen. De studenten moeten zwaar literatuuronderzoek doen en daar zitten bedrijven niet altijd op te wachten.

Werken aan je eigen professionalisering, ik zou het iedereen aanraden, ook al kost het veel tijd en energie. Maar het moet passen bij je, bij je leefsituatie, bij je ambities, je houding. Leren omdat het moet, wat is daar de waarde van?”

Het halen van een master draagt bij aan de ontwikkeling van docenten en aan de versterking van de samenwerking tussen onderwijs en bedrijfsleven

Trappelen

Voor de docenten en voor de instellingen vragen deze ambities om een grote investering. In tijd en geld. De docenten kunnen een groot deel van de studie in werktijd doen, maar moeten er ook zelf tijd in steken. De kosten worden meestal betaald uit de lerarenbeurs. De investeringen zijn het waard, vinden de hoofden van personeelszaken, directeuren, teamleiders en docenten. Het geeft docenten nieuwe energie, ze doen nieuwe kennis op, krijgen handvatten en inspiratie om de didactiek aan te pakken en ze doen onderzoeksvaardigheden op. De studerende docenten staan te trappelen om met hun nieuwe kennis binnen de school aan de slag te gaan. Daar hoeven de

hogescholen niets voor te doen. Het onderzoek dat Gerry van Kouwenhoven deed, is nu een case voor studenten. Frans van den Goorbergh ontwikkelde een leerlijn en een module professioneel samenwerken. Dat is nu geïmplementeerd in het curriculum. Anouk van der Wal assisteert haar collega bij het verbeteren van de module Ontwerpen van Leermaterialen (zie kaders).

Onderzoek

Belangrijke winst boeken instellingen in de onderzoeksvaardigheden. Dat wordt steeds belangrijker op hogescholen. “Studenten moeten een basis leren in onderzoeksvaardigheden”, zegt Marga de Wild, hoofd P&O van Hogeschool Van

Hall Larenstein. “Dat niveau wordt hoger in het derde en vierde jaar. Dus moeten de docenten die daarin lesgeven ook minimaal over die onderzoeksvaardigheden beschikken. Met de master krijgen docenten betere onderzoeksvaardigheden.”

Bij Stoas krijgen studenten te maken met bijvoorbeeld marktonderzoek voor bedrijven of onderzoek in het kader van opbrengstgericht werken op scholen. Binnen de masters doen docenten onderzoeksvaardigheden op. Daarnaast organiseren de lectoren een kenniswerkplaats Methode en techniek van Onderzoek. In de twee jaar dat docenten zich daaraan verbinden, doen zij onderzoek dat in verbinding staat met het onderzoek van

de lectoren of onderzoek wat passend is bij hun promotietraject.

CAH Vilentum heeft drie lectoren die het onderzoek ten dienste van het bedrijfsleven moeten aanzwengelen. “Wij moeten dat wel waar gaan maken met goed professioneel onderzoek,” zegt Wil Bekkering, adjunct-directeur CAH Vilentum.

“Dus moeten de docenten over goede onderzoeksvaardigheden beschikken. Als dat lukt, dan moet dat ook weer leiden tot een nauwere samenwerking tussen onderwijs en bedrijfsleven.” Het halen van een master draagt dus bij aan de ontwikkeling van de docenten, maar ook aan de versterking van de samenwerking tussen onderwijs en bedrijfsleven. Ook dat dient de kwaliteit van het onderwijs. ■

Anouk van der Wal, docent presenteren en onderwijskunde bij Stoas Wageningen | Vilentum Hogeschool; zit in het laatste jaar van haar master Onderwijskundig Ontwerp en Advisering aan de Universiteit van Utrecht.

“Een jaar of vier geleden zei mijn teamleider me: ‘je bent nog jong, wat zou je nog meer willen?’ Ik vertaalde dat voor mezelf in: als ik hier bij Stoas wil blijven werken, hoe zou ik me dan willen profileren? De master die ik nu doe, kent drie peilers: toetsen en evalueren, educatief materiaal ontwerpen en implementeren en advies

en professionalisering. Die thema’s spelen bij Stoas ook. Ik kon dan ook voor alle opdrachten binnen de studie aan casussen vanuit Stoas werken. Zo wil de school bijvoorbeeld overstappen van assessments per module, naar meer integrale assessments per studiefase. Die overgang heeft veel gevolgen voor het management en voor de docenten. Mijn teamleider heeft me gevraagd om met mijn expertise, opgebouwd bij het blok toetsen en evalueren, plaats te nemen in de ontwerpgroep voor de fase-assessments. En voor de module ontwerpen van leermaterialen, die Stoas ook aanbiedt, kan ik me nu goed mengen in de discussie hoe deze beter kan worden vormgegeven. Iedereen weet inmiddels wel waar ik mee bezig ben, de vraagstukken komen haast vanzelf naar mij toe.

Het doorgeven van onderzoeksvaardigheden speelt in mijn lessen niet erg. Schrijfvaardigheden wel. Ik zie een groot verschil tussen mijn eerste paper dat ik inleverde en het laatste. Ik leer mijn studenten nu ook hoe ze concreter kunnen schrijven en dat ze uitspraken moeten onderbouwen.

Mijn persoonlijke ontwikkelingsdoelen voor mijn stage waren: kritischer durven zijn en assertiever worden. Dat is wel gelukt. Ik heb meer vertrouwen gekregen. Ik stap nu veel makkelijker op mensen af en ik merk dat ik me daardoor driehonderd keer sneller ontwikkel.”

Frans van den Goorbergh, coördinator management buitenruimte bij Hogeschool Van Hall Larenstein in Velp; rondde zijn master Leren en Innoveren af in juni 2013.

“Ik ben erg intuïtief ingesteld en wilde mijn denken naar een meer academisch niveau tillen. Daarnaast doen we allerlei opdrachten met studenten buiten de deur. Ik wilde wel eens weten wat daarover bekend is, wat de leereffecten zijn, hoe je dat vorm moet geven?”

In het tweede blok van de masteropleiding moest je een leeromgeving ontwerpen. Ik heb het onderwerp ‘samenwerkend leren’ gekozen en als case onze derdejaars die dan in een projectgroep met externen samenwerken. Mijn insteek was: professioneel samenwerken. Ik heb een leerlijn gemaakt, een moduleboek en ik heb de rol van de docent beschreven, de leerdoelen. Dat gebruiken we nu. We hebben nu een leerlijn ‘professioneel samenwerken voor de hele opleiding Tuin- en Landschapsinrichting’.

Het derde blok ging over innoveren als docent. Het gaat over het bewerkstelligen van veranderingen, vernieuwingen, over hoe je mensen mee krijgt. Door deze inzichten kreeg ik het voor elkaar dat we de leerlijn voor de gehele opleiding konden ontwikkelen en dat we nu ook een leerlijn onderzoeksvaardigheden gaan ontwikkelen. Deze module gaat ook over:

hoe creëer je binnen een team of vakgroep synergie? Onze vakgroep telt veertig mensen, om daar synergie in te krijgen, is niet makkelijk.

Ja, mijn denk- en werkniveau is veranderd. Ik ben inderdaad meer geordend gaan denken, over leren, over lesgeven, maar ook over mijn vak. Je zou dat academisch denken kunnen noemen. Ik persoonlijk ben er ook door veranderd, met name door het blok veranderkunde. Ik begrijp mensen nu beter, ik ben meer relaxed over zaken en mensen en daardoor ben ik effectiever.”

PRESTATIEAFSPRAKEN HAO

	Huidig percentage met master	Doel
Hogeschool Inholland	51% in 2012	61% per 1-1-2016, Elk team één pedagogisch-didactische master
CAH Videntum Hogeschool	‘Op koers’	70% per 1-1-2016
Stoas Videntum Hogeschool	69%	80% per 1-1-2016
Hogeschool Van Hall Larenstein	70%	75% per 1-1-2016
HAS Hogeschool	Moet nog prestatieafspraken maken	